

ת"פ 40146/05/21 - מדינת ישראל נגד שגיב צמח

בית משפט השלום בנתניה
ת"פ 40146-05-21 מדינת ישראל נ' צמח

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות תביעות מרכז - שלוחת נתניה

נגד

הנאשם: שגיב צמח

בשם המאשימה: עו"ד סיון ועקנין

בשם הנאשם: עו"ד ג'קי סגרון

מזר דין

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בהחזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) ו-(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים). ביום 12.5.21 החזיק הנאשם בארון הבגדים בביתו סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 13 גרם בשתי שקיות ניילון שקופות. לבקשת הצדדים הופנה הנאשם לקבלת תסקיר מבחן.

2. תוכן התסקירים יובא בתמצית. בתסקיר מיום 4.12.22 פירט שירות המבחן את קורותיו של הנאשם: יליד 1984, נשוי ואב לשני ילדים, ומזה מספר חודשים עובד כמנהל בחברה להשכרת כלי רכב. הנאשם אובחן בילדותו כלוקה במחלה שהצריכה התמודדות מורכבת, המטופלת בשנים האחרונות בקנאביס רפואי שהביא להקלה במצבו. עוד קודם לכן החל הנאשם לעשות שימוש בקנאביס באופן מזדמן ובמסגרת חברתית, שימוש שהפך תוך זמן קצר לאינטנסיבי ויומיומי, שלאחריו התדרדר לצריכת קוקאין. לדבריו, השימוש בחומרים פסיכואקטיביים הרגיע אותו בפן הפיזי והקל על תסמיני המחלה, בצד רווחים רגשיים נלווים. הנאשם תיאר רצף תעסוקתי בן כשמונה שנים כשכיר בחברת בנייה, ממנה פוטר בשנת 2021 בשל קשיי תפקוד על רקע שימוש בסמי רחוב. לחובתו חמש הרשעות בין השנים 2009-2016 בגין ביצוע עבירות שבעיקרן רכוש והחזקת סמים לצריכה עצמית, בגין נדון למאסרים על-תנאי בצד מרכיבים כספיים בעיקר.

הנאשם קיבל אחריות על מעשיו, הביע חרטה, ושיתף כי ברקע להם - התמכרותו לקוקאין בצד שימוש מופרז בקנאביס, מעבר להתוויה הרפואית שאושרה לו, זאת כחלק מאורח חיים התמכרותי וחסר גבולות ומעורבותו בחברה שולית. במסגרת צו פיקוח מעצרים מיום 18.8.21 שהוארך עד למועד עריכת התסקיר, השתתף הנאשם בקבוצה טיפולית לעצורי בית עד לחודש מאי 2022, ולצד זאת השתלב בחודש אוקטובר 2021 בשיחות פרטניות ביחידה לטיפול בהתמכרויות "בית חוסן". הנאשם התמיד בהגעה למפגשים במסגרות הטיפוליות השונות, הקפיד על כללי הקבוצה, שיתף פעולה, והביע נכונות לבחון דפוסיו ולקדם שינוי בחייו, תוך הבנה לנזק שהסב לבני משפחתו. בדיקות שבועיות העידו על שימוש בקנאביס בלבד, בהתאם להיתר שניתן לו בשנת 2016 (הוצג מסמך). שירות המבחן המליץ להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך שנה לצד הטלת צו של"צ בהיקף נרחב.

לנוכח האמור בתסקיר ולבקשת הצדדים, הוזמנו תסקיר משלים וחוות דעת מאת הממונה על עבודות שירות. מתסקיר מיום 6.3.23 עולה כי במהלך התקופה וחרף המשך הקשר הטיפולי והשיחות הפרטניות ב"בית חוסן", סבר שירות המבחן כי חלה נסיגה בהליך הטיפולי, על רקע טיסתו של הנאשם לחופשה בת כחודש ימים מחוץ לישראל, כשבשובו נעצר בגין חשד לביצוע עבירות סמים. משכך הוחלט על השהיית הטיפול בעניינו עד לביורר מצבו המשפטי. לאחר שנמצא כי תיק החקירה נסגר מבלי שהוגש נגד הנאשם כתב אישום נוסף, הוחלט להשיבו לטיפול. הודגש כי בדיקות לאיתור סמים הצביעו על שימוש בקנאביס בלבד, באופן המתיישב עם הרישיון הרפואי. שירות המבחן שב על המלצתו באשר לאופן סיום ההליך. הממונה על עבודות שירות מצא את הנאשם מתאים לריצוי עונש מאסר בעבודות שירות.

לבקשת הצדדים הופנה הנאשם לקבלת תסקיר נוסף ואחרון (21.6.23). הוא המשיך בטיפול הפרטני ב"בית חוסן", והתמיד במאמציו לשתף בחייו ולהעמיק בהליך הטיפולי. חרף האמור, ביום 15.6.23 הגיע הנאשם לטיפול כשבחזקתו חומרים פסיכו-אקטיביים, ובדיקה שנערכה איתרה שימוש בסם מסוג קוקאין. משכך הופסק הטיפול למשך מספר ימים, עד לקיום ועדה בעניינו. לדברי הנאשם, המדובר במעידה חד-פעמית על רקע קשיים אישיים זוגיים. למרות הרצון שביטא הנאשם להמשיך בטיפול, חזר בו שירות המבחן מהמלצתו להעמידו בצו מבחן, והמליץ על ענישה מוחשית לצד ענישה צופה פני עתיד. בצד זאת, המליץ להתחשב במצבו הבריאותי של הנאשם, ובמאמציו לשתף פעולה עם המסגרת הטיפולית מאז מעצרו ובמשך כל תקופת האבחון.

3. ב"כ המאשימה עמדה על חומרת העבירה שביצע הנאשם ופגיעתו בערכים המוגנים. עתירתה באשר למתחם העונש, בין 12-20 חודשי מאסר בפועל, נתמכה בפסק דין יחיד. היא הגישה גיליון רישום פלילי ותעבורתי והרשעה מבית המשפט לתעבורה משנת 2020 בנהיגה תחת השפעת סמים או משקאות משכרים (עת/1-עת/3), עמדה בהרחבה על תסקירי המבחן המצביעים לשיטתה על מגמה שלילית, ובסופו של דיון ביקשה לגזור על הנאשם מאסר בפועל למשך 15 חודשים, מאסר על-תנאי, קנס, פסילת רישיון הנהיגה בפועל ועל-תנאי.

ב"כ הנאשם התייחס לנסיבות ביצוע העבירה ולאופן החזקת הסמים. הוא הפנה להודיית הנאשם במיוחס לו כבר במהלך החיפוש בביתו, ובהמשך לכך בחקירתו במשטרה ובבית המשפט, באופן המלמד על נטילת אחריות והפנמת הפסול. ב"כ הנאשם ביקש לשקול לזכותו של הנאשם את מצבו הבריאותי המורכב ובעיותיו התפקודיות, בגינם קיבל רישיון לצריכת קנאביס רפואי (אסופת מסמכים סומנה ענ/1). כן עמד על תחושות העייפות וההכרה במחירים שהנאשם

משלם בשל אורח חייו העברייני, על שילובו מזה קרוב לשנתיים ב"בית חוסן", וחרף מעידתו מהעת האחרונה - רצונו הכן להסתייע בטיפול וניסיונותיו הרבים לחזור לטיפול. ב"כ הנאשם ביקש להסביר את הרקע לחזרתו הזמנית של הנאשם לסמים - קשיים במערכת הזוגית, והציג מסמך בענין זה (ענ/2). עוד ביקש לזקוף לטובתו את העובדה כי הרשעתו האחרונה היא משנת 2016, ואף היא בעבירה שאיננה מן העניין. הוא הפנה לפסיקה להמחשת מדיניות הענישה, וביקש לגזור על הנאשם עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

רעיותו של הנאשם סיפרה על התהליך הטיפולי הממושך בו השתתף הנאשם ועל טיפול זוגי בו משתתפים השניים, וביקשה מבית המשפט לאפשר לו להמשיך בדרך שיקומית.

הנאשם דיבר בהתרגשות, הביע חרטה כנה על מעשיו, הודה "למדינת ישראל שעצרה אותי בזמן, הייתי יכול להיות נרקומן, משתמש, זרוק ברחוב ללא משפחה שהצלתי אותה". הוא תיאר את החיים כמכור לסמים, ואת השינוי שחל בו ובמערכת המשפחתית בזכות הטיפול. לדבריו: "הייתי במסלול של שנתיים טיפולים, לא פספסתי כלום. עליתי על דרך המלך. התרחקתי מאנשים שמתעסקים בסמים, הרחקתי את כולם, אני נטו בית ועבודה וילדים... אני נמצא במקום טוב בחיים שלי, אני לא רוצה לאבד אותו, אני לא רוצה להגיע לבית סוהר, אני לא עבריון, אני מפחד מהמצב הזה. אני מפחד שחלילה שאני אגיע למצב יותר מדורדר, שהמצב שלי יפגע. אני לא רוצה לאבד את הבית... גם המעידה שהייתה לי זה כי פחדתי לחזור לדרך של הסמים אם אשתי תתגרש ממני. זו הבריחה שלי, מעידה חד-פעמית. משהו שלא יחזור על עצמו".

דיון

4. מערכת האכיפה כולה רתומה למאבק בנגע הסמים המסב נזק לכל חלקה טובה - לבריאות הציבור, לשלומן, לביטחונו, לסדר הציבורי, ומהווה אחד ממחוללי הפשיעה העיקריים וזרז לביצוע עבירות נוספות, בעיקר רכוש ואלמות. "עבירות הסמים הפכו זה מכבר לנגע הפוגע בציבור המשתמשים ובחברה בכללותה, ויש לעשות הכל על מנת למגרן ולעקורן מן השורש, גם בדרך של ענישה קשה ומחמירה" (רע"פ 6869/17 יבגני פילברג נ' מדינת ישראל (11.9.2017)).

הנאשם החזיק בביתו ושלא לצריכתו העצמית 13 גרם של סם מסוכן מסוג קוקאין, שהיה מחולק בשתי שקיות. אשר לסכנה הנשקפת מסם הקוקאין, ראו ע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יניב יונה (4.7.2012):

"ייתכן ועבירות הסמים הקשים הן כה נפוצות עד שהתרגלנו אליהן, ואולי אף אבדה לנו הרגישות למחיר שלא רק החברה משלמת אלא גם המשתמש עצמו. הקוקאין נחשב, ולא בכדי, לסם קשה. זאת הן בשל השפעותיו על גוף האדם, והן בשל פוטנציאל ההתמכרות הגבוה שטמון בו. על פי רוב, לאחר נטילת הסם חווה המשתמש תחושה חזקה של אופוריה. לאחר האופוריה מגיעה ההתרסקות, שמתאפיינת בתשישות, שינה, דיכאון ממושך - וצורך עז להשיג מנת סם נוספת. נמצא גם שהמוח מסתגל במהירות לאפקט האופוריה, וכתוצאה מכך המשתמש צורך כמויות הולכות וגדלות מהסם. הגדלת מנת הסם מעצימה את הפגיעה שנגרמת למשתמש ובכלל זאת פרנויה, פאניקה

ושיבוש בפעילות החשמלית של הלב עד כדי פוטנציאל להתקף או לדום לב (עוד על השפעות הקוקאין ראו באתר הרשות למאבק בסמים, בכתובת: <http://www.antidrugs.org.il/pages/924.aspx>). הפגיעה ביחיד חוזרת חלילה לפגיעה בחברה. השימוש בסם מסוג קוקאין יוצר צורך להמשיך ולהשתמש. כתוצאה מכך עליו לחפש מקורות כספיים למימון רכישת הסם, לאו דווקא בדרכים חוקיות, תוך שהוא חווה הידרדרות מתמדת בתפקוד הפיזי והקוגניטיבי שלו" (פסקה 4).

5. למדיניות הענישה בעבירות דומות, בשים לב לסוג הסם וכמותו, ראו פסקי הדין שלהלן:

רע"פ 2472/15 שורצמן נ' מדינת ישראל (21.5.2015). המבקש החזיק בתחתוניו 17.3 גרם הרואין ו-1.4 גרם קוקאין מחולקים למנות. בית משפט השלום קבע את מתחם העונש בין 10-20 חודשי מאסר וגזר את עונשו ל-16 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. ערעור המאשימה התקבל. בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם העונש בין 12-24 חודשי מאסר, והחמיר בעונש המאסר בפועל לכדי 20 חודשים, עליהם הפעיל במצטבר מאסר על-תנאי בן 4 חודשים. בקשתו לרשות ערעור נדחתה.

רע"פ 4862/10 אנקרי נ' מדינת ישראל (29.6.2010). המבקש הורשע בהתאם להודייתו בהחזקת סם שלא לצריכה עצמית, קוקאין שהיה מחולק למנות במשקל כולל 11.6 גרם, ובהכשלת שוטר. בית משפט השלום גזר עליו מאסר בפועל בן 20 חודשים, והפעיל בחופף מאסר על-תנאי בן 6 חודשים. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי התקבל חלקית. עונש המאסר בפועל הועמד על 10 חודשים, והמאסר על-תנאי הופעל במצטבר. בקשה לרשות ערעור נדחתה.

עפ"ג (מחוזי מרכז-לוד) 34181-10-22 מאירוב נ' מדינת ישראל (13.3.2023), לא פורסם, הוגש ע"י ב"כ הנאשם). המערער הורשע בהתאם להודאתו בהחזקת סוגים שונים של סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית: סם מסוג קנאביס במשקל 1.8 ק"ג מחולק לשקיות במקומות שונים בדירה; עשרות גרמים של סם מסוג קוקאין מחולקים ומוסלקים; 8.5 מ"ל סם מסוג DELTA9-TETRAHYDROCANNABINOL נזולי, מחולק לבקבוקים; 7 יחידות סם מסוג FENTANYL. בית משפט השלום (הח"מ) קבע מתחם עונש בין 20-40 חודשי מאסר, וגזר את עונשו של המערער ל-22 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי שקל לזכותו של המערער תהליך שיקום ממושך בו התמיד גם בתקופת הערעור, וקיצר את עונשו ל-14 חודשי מאסר בפועל.

עפ"ג (מחוזי מרכז-לוד) 65932-01-20 מדינת ישראל נ' לולו (16.6.2020), לא פורסם). המשיב הורשע בהתאם להודאתו בשתי עבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית באישומים נפרדים: האחד, החזקת קוקאין במשקל 15.8 גרם ומשקל דיגיטלי; השני, החזקת קוקאין במשקל כ-34 גרם, קנאביס במשקל כ-5 גרם ומשקל דיגיטלי, זאת בעת שהיה משוחרר בתנאים מגבילים בגין האישום הראשון. לאישום הראשון נקבע מתחם 9-18 חודשי מאסר, ולאישום השני 12-30 חודשים. לנאשם הרשעות קודמות מכבידות ורלוונטיות. עונשו נגזר ל-26 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי אישר את מתחמי הענישה הנפרדים תוך שקיבל את ערעור המדינה, התערב במיקום המשיב בתוך המתחם והעמיד את עונשו על 32 חודשי מאסר.

עפ"ג (מחוזי חיפה) 61867-11-19 מדינת ישראל נ' אבו עיסא (4.12.2019). המשיב הורשע בהחזקת סמים שלא לצריכה עצמית: 23 יחידות סם מסוג הרואין במשקל כולל כ-19 גרם, 9 יחידות סם מסוג קוקאין במשקל כ-2 גרם וסם מסוג חשיש במשקל 2.62 גרם. בית משפט השלום קבע מתחם עונש בין 9-18 חודשי מאסר, ממנו מצא לסטוט לקולה, וגזר על המשיב 6 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי קיבל חלקית את ערעור המשיבה, אישר את המתחם שנקבע והעמיד את עונשו של המשיב על 9 חודשי מאסר בפועל.

6. עיינתי בפסקי הדין שהגישו הצדדים (לאחד מהם הפניתי לעיל), ולא מצאתי כי יש בהם לשנות מהתוצאה אליה הגעתי. בהתחשב בשיקולים עליהם עמדתי ובמדיניות הענישה, מצאתי לקבוע את מתחם העונש בגין העבירה שביצע הנאשם, בין 8-18 חודשי מאסר בפועל.

קביעת העונש המתאים לנאשם

7. לזכותו - הודייתו במיוחס לו בכתב אישום מתוקן בשלב מוקדם מאוד של ההליך, וכדברי ב"כ הנאשם שלא נסתרו ע"י המאשימה, כבר בשלב החיפוש בביתו. הנאשם קיבל אחריות על מעשיו בפני שירות המבחן וביטא הבנה לחומרתם, למניעים שהובילו אותו לביצועם, תוך ביטוי צער וחרטה כנים. הנאשם השתלב בהליך טיפולי ארוך טווח במסגרתו השתתף במשך כ-20 חודשים בטיפול פרטני ב"בית חוסן", בעקבותיו זכה פעמיים להמלצת שירות המבחן לסיים את ההליך בצו של"צ בצד צו מבחן, אשר נועד לאפשר המשך הליך טיפולי. כן שקלתי לטובת הנאשם את מצבו הרפואי והמחלה ממנה הוא סובל מילדות, בגינה הוא מטופל בשנים האחרונות בקנאביס רפואי. הרשעותיו הקודמות של הנאשם עומדות לו לרועץ, ועם זאת, מעולם לא נדון לעונש מאסר בפועל, אף לא בעבודות שירות, וככל שבעבירות סמים המדובר, הוא הורשע פעמיים בהחזקת סמים לצריכה עצמית, ומעולם לא נדון בגין עבירות סחר בסם או החזקת סם שלא לצריכה עצמית. כן התחשבתי בכך שהרשעתו האחרונה בפלילים היא משנת 2016. חלוף הזמן מלמד על נאשם שהצליח, חרף התמכרותו, לשמור במשך מספר שנים על אורח חיים נורמטיבי. אמנם, מהתסקיר האחרון ניתן ללמוד על נסיגה של הנאשם, אשר מעד לצריכת קוקאין. מבלי להתעלם מחומרת המעשה, אינני סבור כי הדבר מאיין את מאמציו המתמשכים של הנאשם לצאת את מעגל ההתמכרות ואת הדרך השיקומית החיובית שעבר עד כה, מרביתה בהצלחה לא מבוטלת. הנאשם עודנו מבטא רצון ומוטיבציה להמשיך בטיפול, וסבורני כי ראוי להושיט לו יד מסייעת. באיזון הראוי דומה שיש מקום לגזור את עונשו של הנאשם בקרבה לתחתית המתחם, בדרך של עבודות שירות, וחרף האמור בתסקיר האחרון, להעמידו בצו מבחן שיבטיח את המשך תהליך השיקום.

8. סוף דבר, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר בפועל, מבלי לנכות את תקופת מעצרו.

המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות בסניף "המשקם" בנתניה בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 6.3.23. במועד שייקבע יתייצב הנאשם בשעה 8:00 במשרדי הממונה במפקדת מחוז מרכז של שב"ס.

הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול,

וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.

הממונה על עבודות שירות מתבקש להגיש תוך שבוע עדכון באשר למועד תחילת ריצוי העונש.

תז"פ בהתאם.

ב. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה על פקודת הסמים "מסוג פשע".

3 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה על פקודת הסמים "מסוג עוון".

ג. צו מבחן למשך שנה. הוסברה לנאשם משמעותו של צו המבחן ואפשרות הפקעתו והטלת עונש במקומו. שירות המבחן יתבקש להגיש דו"ח ביניים בחלוף כמחצית השנה.

תז"פ בהתאם.

ד. קנס בסך 3,000 ₪ או 21 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-6 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 10.9.23 ובכל 10 בחודש שלאחריו. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ב תמוז תשפ"ג, 11 יולי 2023, במעמד הצדדים.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות. לתשומת לב שירות המבחן: משך עבודות השירות עולה על שישה חודשים (סעיף 51ג) לחוק העונשין).